HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

20 octombrie 2011 *

În cauza C-225/10,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Sozialgericht Nürnberg (Germania), prin decizia din 26 aprilie 2010, primită de Curte la 10 mai 2010, în procedura

Juan Pérez García,

José Arias Neira,

Fernando Barrera Castro,

Dolores Verdún Espinosa, în calitate de succesoare în drepturi a lui José Bernal Fernández,

împotriva

Familienkasse Nürnberg,

* Limba de procedură: germana.

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul J.N. Cunha Rodrigues, președinte de cameră, domnii U. Lõhmus, A. Rosas, A. Ó Caoimh (raportor) și A. Arabadjiev, judecători,

avocat general: domnul P. Mengozzi,
grefier: doamna C. Strömholm, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 14 aprilie 2011,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru domnul Barrera Castro, de domnul A. González Maeztu, șef de secție la Consulatul Spaniei de la Frankfurt am Main;

— pentru guvernul german, de domnul N. Graf Vitzthum, în calitate de agent;

— pentru guvernul spaniol, de doamnele B. Plaza Cruz și S. Centeno Huerta, în calitate de agenți;

— pentru Comisia Europeană, de domnul V. Kreuschitz, în calitate de agent,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 9 iunie 2011,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolelor 77 și 78 din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați, cu lucrătorii care desfășoară activități independente și cu membrii familiilor acestora care se deplasează în cadrul Comunității, în versiunea modificată și actualizată prin Regulamentul (CE) nr. 118/97 al Consiliului din 2 decembrie 1996 (JO 1997, L 28, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 4, p. 35), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1992/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2006 (JO L 392, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 8, p. 288, denumit în continuare „Regulamentul nr. 1408/71").

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unor litigii între domnii Pérez García, Arias Neira și Barrera Castro, precum și doamna Verdún Espinosa, în calitate de succesoare în drepturi a domnului Bernal Fernández, pe de o parte, și Familienkasse Nürnberg (Casa de alocații familiale din Nürnberg), pe de altă parte, ca urmare a refuzului acesteia din urmă de a le acorda beneficiul alocațiilor pentru copiii aflați în întreținere pentru copiii lor majori cu handicap.

Cadrul juridic

Reglementarea Uniunii

3 Articolul 1 litera (u) din Regulamentul nr. 1408/71 prevede că, în sensul acestui regulament:

„(i) «prestații familiale» înseamnă toate prestațiile în natură sau în numerar menite să acopere cheltuielile familiale în temeiul dispozițiilor articolului 4 alineatul (1) litera (h), cu excepția alocațiilor speciale pentru nou-născuți sau de adopție menționate în anexa II;

(ii) «indemnizații familiale» [a se citi «alocații familiale»] înseamnă prestațiile periodice în numerar acordate exclusiv în funcție de numărul și, dacă este cazul, vârsta membrilor de familie."

4 Potrivit articolului 4 alineatul (1) litera (h) din regulamentul menționat, acesta din urmă se aplică „tuturor legislațiilor referitoare la următoarele domenii de securitate socială: […] prestațiile familiale".

5 Potrivit articolului 10a alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71, dispozițiile titlului III din acesta nu se aplică prestațiilor speciale în numerar cu caracter necontributiv, persoanele cărora li se aplică regulamentul menționat beneficiind de aceste prestații exclusiv pe teritoriul statului membru în care își au reședința și în conformitate cu legislația acestui stat, cu condiția ca aceste prestații să fie menționate în anexa IIa.

6 Anexa IIa din Regulamentul nr. 1408/71, intitulată „Prestații speciale în numerar cu caracter necontributiv", cuprinde, în secțiunea „H. Spania", următoarele mențiuni:

„(a) Venitul minim garantat [Legea 13/1982 privind integrarea socială a persoanelor cu handicap (Ley 13/1982 de Integración Social de los Minusválidos) din 7 aprilie 1982 (BOE nr. 103 din 30 aprilie 1982, p. 11106)];

[…]

(c) Pensii de invaliditate și de limită de vârstă, de tip necontributiv, prevăzute la articolul 38 alineatul (1) din [Decretul regal legislativ 1/1994 privind reglementarea generală a securității sociale (Real Decreto Legislativo 1/1994 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General de Seguridad Social) din 20 iunie 1994 (BOE nr. 154 din 29 iunie 1994, p. 20658)].

[…]"

7 Astfel cum rezultă din titlul său, titlul III din Regulamentul nr. 1408/71 prevede dispoziții speciale privind diferitele categorii de prestații.

8 Inclus în capitolul 7, intitulat „Prestațiile familiale", din titlul III menționat anterior, articolul 76 din Regulamentul nr. 1408/71, el însuși intitulat „Reguli de prioritate în cazul cumulului drepturilor la prestații familiale în temeiul legislației statului competent și în temeiul legislației statului membru de reședință al membrilor de familie", are următorul cuprins:

„(1) În cazul în care, pe durata aceleiași perioade, pentru același membru de familie și în temeiul desfășurării unei activități profesionale, prestațiile familiale sunt prevăzute de legislația statului membru pe al cărui teritoriu membrii de familie au reședința,

dreptul la prestații familiale datorate în conformitate cu legislația unui alt stat membru, dacă este cazul în temeiul articolului 73 sau 74, se suspendă până la cuantumul prevăzut de legislația primului stat membru.

(2) Dacă o cerere pentru prestații nu este făcută în statele membre pe al căror teritoriu au domiciliul membrii de familie, instituția competentă a celuilalt stat membru poate aplica dispozițiile alineatului (1), ca și cum prestațiile ar fi acordate în primul stat membru."

9 În același titlu III, capitolul 8 din acesta, intitulat „Prestațiile pentru copiii aflați în întreținerea titularilor de pensii sau de indemnizații și pentru orfani", include articolul 77, cu următorul cuprins:

„(1) Termenul «prestații», în sensul prezentului articol, desemnează alocațiile familiale pentru titularii unei pensii sau indemnizații pentru limită de vârstă, invaliditate sau accident de muncă sau boală profesională, precum și majorările sau suplimentele la aceste pensii sau indemnizații prevăzute pentru copiii acestor titulari, cu excepția suplimentelor acordate în temeiul asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale.

(2) Prestațiile se acordă în conformitate cu următoarele reguli, indiferent de statul membru pe al cărui teritoriu titularul pensiei sau indemnizației sau copiii au reședința:

(a) unui titular al unei pensii sau indemnizații datorate în temeiul legislației unui singur stat membru, în conformitate cu legislația statului membru competent pentru acordarea pensiei sau indemnizației;

(b) unui titular al unei pensii sau indemnizații datorate în temeiul legislației mai multor state membre:

(i) în conformitate cu legislația oricăruia dintre aceste state în care are reședința, cu condiția ca, luând în considerare, după caz, dispozițiile articolului 79 alineatul (1) litera (a), un drept la una dintre prestațiile menționate la alineatul (1) să fie dobândit în temeiul legislației statului respectiv

[…]"

10 Inclus de asemenea în capitolul 8 menționat anterior, articolul 78 din Regulamentul nr. 1408/71, intitulat „Orfanii", prevede:

„(1) Prin «prestații», în sensul prezentului articol, se înțeleg alocațiile familiale și, dacă este cazul, alocațiile suplimentare sau speciale pentru orfani.

(2) Prestațiile pentru orfani se acordă în conformitate cu următoarele reguli, indiferent de statul membru pe al cărui teritoriu orfanul sau persoana fizică sau juridică care îl întreține efectiv are reședința:

(a) pentru orfanul unui lucrător salariat sau al unui lucrător care a desfășurat o activitate independentă decedat după ce s-a aflat sub incidența legislației unui stat membru, numai în conformitate cu legislația statului respectiv;

(b) pentru orfanul unui lucrător salariat sau al unui lucrător care a desfășurat o activitate independentă decedat după ce s-a aflat sub incidența legislației mai multor state membre:

(i) în conformitate cu legislația statului membru pe al cărui teritoriu orfanul are reședința, cu condiția ca, luând în considerare, după caz, dispozițiile articolului 79 alineatul (1) litera (a), dreptul la una dintre prestațiile menționate la alineatul (1) să fie dobândit în temeiul legislației statului respectiv

[…]”

11 Potrivit articolului 5 din Regulamentul nr. 1408/71, „[s]tatele membre specifică […] prestațiile prevăzute la articolele 77 și 78 în declarații care trebuie notificate și publicate […]”.

12 În declarația sa, prezentată în conformitate cu articolul 5 menționat anterior (JO 2003, C 210, p. 1), Republica Federală Germania a arătat că alocațiile pentru copii plătite pentru copiii titularilor unor pensii sau indemnizații în temeiul legii privind alocațiile pentru copiii aflați în întreținere (Bundeskindergeldgesetz, denumită în continuare „BKGG”) constituie alocații familiale prevăzute la articolele 77 și 78 din Regulamentul nr. 1408/71.

13 În declarația sa, prezentată în același sens (JO 2005, C 79, p. 9), Regatul Spaniei a arătat că prestațiile familiale și prestațiile pentru orfani prevăzute de Decretul legislativ 1/1994 intrau sub incidența acestor dispoziții.

Reglementarea națională

Reglementarea germană

14 BKGG, în versiunea publicată la 28 ianuarie 2009 (BGBl. 2009 I, p. 142), conferă titularilor unor pensii un drept la alocații pentru copiii aflați în întreținere până când aceștia împlinesc vârsta de 18 ani, respectiv, în anumite condiții, de 25 de ani (denumită în continuare „prestația germană pentru copiii aflați în întreținere"). Pentru copiii cu handicap care nu sunt în măsură să se întrețină singuri, BKGG prevede plata acestei alocații fără nicio limită de vârstă dacă handicapul a fost constatat înainte de vârsta de 25 de ani. Cuantumul alocației depinde de numărul de copii aflați în întreținere.

Reglementarea spaniolă

15 Potrivit deciziei de trimitere, copiii cu handicap care au împlinit vârsta de 18 ani pot solicita acordarea unei pensii de invaliditate necontributive sub forma unui ajutor special în sensul Legii 13/1982 (denumită în continuare „prestația spaniolă necontributivă pentru persoanele cu handicap").

16 Pe de altă parte, Decretul legislativ 1/1994 prevede plata în favoarea titularilor unor pensii sau indemnizații care au reședința pe teritoriul național a unei alocații pentru fiecare copil aflat în întreținere care are reședința pe același teritoriu și care nu a împlinit vârsta de 18 ani, dacă venitul familial nu depășește un anumit plafon și dacă niciunul dintre părinți nu are dreptul la prestații de aceeași natură din partea unui alt regim public de protecție socială (denumită în continuare „prestația spaniolă pentru

copiii aflați în întreținere"). Această prestație se plătește pe toată durata vieții pentru fiecare copil cu handicap al cărui grad de invaliditate este egal cu sau mai mare de 65 %, indiferent de vârsta acestuia și fără plafonarea resurselor. Un grad de invaliditate egal cu sau mai mare de 33 %, de 65 % și, respectiv, de 75 % determină o majorare corespunzătoare a cuantumului de bază al prestației. Cu toate acestea, în cazul unui copil cu handicap, această prestație nu se acordă dacă acesta din urmă beneficiază de o prestație similară prevăzută de un alt regim public de securitate socială, de un „ajutor special" acordat în temeiul Legii 13/1982 sau de o „pensie de invaliditate în forma sa necontributivă", în acest sens, persoana în cauză trebuind să facă o alegere în favoarea uneia dintre aceste prestații declarate incompatibile.

Acțiunile principale și întrebările preliminare

17 Din decizia de trimitere reiese că domnii Pérez García, Arias Neira, Barrera Castro și Bernal Fernández, acesta din urmă decedat în cursul acțiunii principale, sunt resortisanți spanioli cu reședința în Spania care au lucrat în Germania ca lucrători migranți. Astfel, fiecare dintre aceștia este sau era titularul unei pensii pentru limită de vârstă și/sau de invaliditate în același timp în Spania și în Germania, acest din urmă stat membru acordându-le un drept la pensie „internă" exclusiv în temeiul dispozițiilor dreptului german. Pe de altă parte, fiecare dintre aceștia este sau era tatăl unui copil cu handicap în vârstă de peste 18 ani. Potrivit deciziei de trimitere, ca urmare a handicapului copiilor acestora, în Spania se acordă prestația spaniolă necontributivă pentru persoanele cu handicap prevăzută de Legea 13/1982, iar nu prestația spaniolă pentru copiii aflați în întreținere prevăzută de Decretul legislativ 1/1994.

18 Prin deciziile adoptate în perioada cuprinsă între lunile noiembrie 2007 și iunie 2008, Familienkasse Nürnberg a refuzat sau a revocat, după caz, plata către domnii Pérez García, Arias Neira, Barrera Castro și Bernal Fernández a prestației germane pentru copiii aflați în întreținere, în esență pentru motivul că aceștia au dreptul în Spania la prestații familiale în cuantum mai mare decât prestația corespunzătoare pe care o primesc în Germania și pentru că, prin urmare, pot solicita oricând să beneficieze de

acestea. Aspectul determinant în această privință ar fi acela că există prestații familiale spaniole care sunt datorate chiar în cazul în care copilul cu handicap nu poate, într-un astfel de caz, să beneficieze de prestația spaniolă necontributivă pentru persoanele cu handicap.

19 Întrucât contestația formulată de aceștia împotriva deciziilor menționate a fost respinsă, domnii Pérez García, Arias Neira, Barrera Castro și Bernal Fernández au sesizat, fiecare în ceea ce îl privește, Sozialgericht Nürnberg cu o acțiune prin care urmăresc să obțină plata prestației germane pentru copiii aflați în întreținere. Întrucât domnul Bernal Fernández a decedat la 20 aprilie 2009, văduva acestuia, doamna Verdún Espinosa, a continuat acțiunea în calitate de succesoare în drepturi a acestuia.

20 În decizia de trimitere, instanța menționată consideră că, în toate litigiile în cauză respective aflate pe rolul său, dreptul la prestațiile spaniole pentru copiii aflați în întreținere este „dobândit" în sensul articolului 77 alineatul (2) litera (b) punctul (i) și al articolului 78 alineatul (2) litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 1408/71, întrucât sunt îndeplinite condițiile legale pentru acordarea unor astfel de prestații. În consecință, din moment ce dreptul la aceste prestații este exclus numai în măsura în care părinții copilului cu handicap au utilizat o posibilitate de alegere prevăzută de dreptul spaniol, instanța în cauză înclină să considere că încasarea prestației spaniole necontributive pentru persoanele cu handicap împiedică persoanele în cauză să pretindă acordarea prestației germane pentru copiii aflați în întreținere de către statul membru care, întrucât nu este cel de reședință, nu intervine decât în subsidiar în aplicarea dispozițiilor menționate anterior.

21 Potrivit instanței de trimitere, din acest fapt nu rezultă nicio încălcare a liberei circulații a lucrătorilor migranți. Astfel, în cazul în care o persoană titulară a unei pensii spaniole și a unei pensii germane și-ar schimba reședința din Germania în Spania, aceasta ar pierde în mod cert dreptul prioritar la prestația germană pentru copiii aflați în întreținere de care beneficia potrivit articolului 77 alineatul (2) litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 1408/71 în temeiul dispozițiilor statului membru în care își avea reședința anterioară, dar ar dobândi, în temeiul aceleiași dispoziții, un drept prioritar la prestațiile pentru copiii aflați în întreținere, într-un cuantum mai

ridicat, în noul stat membru de reședință. Situația ar fi similară în privința articolului 78 alineatul (2) litera (b) punctul (i) din regulamentul menționat.

22 În schimb, instanța de trimitere consideră că un drept la prestația germană pentru copiii aflați în întreținere poate fi recunoscut în limita unui cuantum egal cu diferența dintre prestațiile în cauză atunci când copilul cu handicap care beneficiază de o prestație spaniolă necontributivă pentru persoanele cu handicap nu este sau nu mai este considerat o persoană aflată în întreținere în Spania. Aceasta ar fi situația, de exemplu, în cazul în care copilul cu handicap ar renunța pe termen lung la viața în comun cu părinții săi pentru a trăi în propria sa locuință sau într-o comunitate terapeutică. Astfel, într-un asemenea caz, orice posibilitate de alegere între prestația spaniolă pentru copiii aflați în întreținere și prestația spaniolă necontributivă pentru persoanele cu handicap ar fi exclusă.

23 În aceste condiții, Sozialgericht Nürnberg a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 77 alineatul (2) litera (b) punctul (i) din Regulamentul […] nr. 1408/71 trebuie interpretat în sensul că alocațiile familiale prevăzute pentru titularii unei pensii sau indemnizații pentru limită de vârstă, invaliditate, accident de muncă sau boală profesională, dacă aceștia primesc respectivele pensii sau indemnizații în temeiul legislației mai multor state membre (așa-numiții titulari ai unei pensii sau indemnizații duble, respectiv titulari ai unei pensii sau indemnizații multiple) și al căror drept la pensie sau la indemnizație se întemeiază pe legislația statului în care aceștia au avut locul de muncă anterior (drept național la pensie sau la indemnizație), nu trebuie să fie acordate de statul în care aceștia au avut locul de muncă anterior în cazul în care în statul de reședință se prevede o prestație similară mai mare, dar care este incompatibilă cu o altă prestație pentru care a optat persoana interesată în temeiul posibilității sale de a alege?

2) Articolul 78 alineatul (2) litera (b) punctul (i) din Regulamentul […] nr. 1408/71 trebuie interpretat în sensul că prestațiile familiale pentru orfanii unui lucrător salariat sau ai unui lucrător care a desfășurat o activitate independentă decedat după ce s-a aflat sub incidența legislației mai multor state membre, al căror drept fictiv la pensia de orfan se întemeiază pe legislația statului în care acesta a avut locul de muncă anterior (drept național potențial la pensie sau la indemnizație), nu trebuie să fie acordate de statul în care acesta a avut locul de muncă anterior, în cazul în care în statul de reședință se prevede o prestație similară mai mare, dar care este incompatibilă cu o altă prestație pentru care a optat persoana în cauză în temeiul posibilității sale de a alege?

3) Este acest lucru valabil și în cazul unei prestații care intră sub incidența articolului 77 sau a articolului 78 din Regulamentul […] nr. 1408/71, care este prevăzută în principiu în statul de reședință al copiilor, însă în privința căreia nu există nicio posibilitate de a alege?"

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la primele două întrebări

24 Prin intermediul primelor două întrebări, care trebuie examinate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 77 alineatul (2) litera (b) punctul (i) și articolul 78 alineatul (2) litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 1408/71 trebuie interpretate în sensul că titularii unei pensii pentru limită de vârstă și/sau de invaliditate sau orfanul unui lucrător decedat care s-au aflat sub incidența legislației mai multor state membre, dar ale căror drepturi la pensie și, respectiv, drepturi de orfan se întemeiază numai pe legislația statului membru al locului de muncă anterior, au dreptul de a solicita autorităților competente ale acestui stat acordarea alocațiilor familiale prevăzute de legislația menționată în favoarea copiilor cu handicap, chiar dacă nu au solicitat în statul membru de reședință acordarea

alocațiilor similare de o valoare mai mare prevăzute de legislația acestuia din urmă, ca urmare a faptului că au optat pentru acordarea altei prestații pentru persoanele cu handicap, care este incompatibilă cu acestea.

25 Aceste întrebări sunt adresate în cadrul unor litigii în care, după cum rezultă din cuprinsul punctului 17 din prezenta hotărâre, titularii unor pensii și orfanul în cauză (denumiți în continuare „persoanele interesate") au optat pentru acordarea, de către instituțiile competente din statul membru de reședință, a unei prestații necontributive pentru persoanele cu handicap, a cărei plată exclude, în temeiul normelor de drept intern ale statului respectiv, beneficiul prestațiilor prevăzute în favoarea copiilor aflați în întreținere, inclusiv dacă aceștia au un handicap.

26 În astfel de împrejurări, instituțiile competente din statul membru al locului de muncă anterior consideră că din articolul 77 alineatul (2) litera (b) punctul (i) și din articolul 78 alineatul (2) litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 1408/71 rezultă că numai statul membru de reședință este obligat să acorde alocațiile familiale persoanelor interesate, în măsura în care, potrivit acestor dispoziții, un drept la astfel de alocații este „dobândit" în statul membru respectiv în temeiul legislației acestuia, toate condițiile legale pentru acordarea alocațiilor în cauză fiind îndeplinite, chiar dacă persoanele interesate au ales să nu beneficieze de acestea.

27 Deși guvernul spaniol precizează, în observațiile sale scrise, că prestația spaniolă necontributivă pentru persoanele cu handicap la care se referă decizia de trimitere nu este prevăzută de Legea 13/1982, ci de Decretul legislativ 1/1994, acest guvern recunoaște totuși că precizarea în cauză nu afectează relevanța întrebărilor adresate, din moment ce, în orice caz, indiferent de natura prestației alese de persoanele interesate în Spania, fiecare dintre acestea este, după cum rezultă din cuprinsul punctului

16 din prezenta hotărâre, incompatibilă cu prestația spaniolă pentru copiii aflați în întreținere prevăzută de acest decret legislativ în favoarea copiilor cu handicap.

28 În prealabil, în speță, este necesar să se verifice dacă, astfel cum presupune instanța de trimitere, cel puțin una dintre prestațiile sociale în cauză în acțiunea principală intră sub incidența articolelor 77 și 78 din Regulamentul nr. 1408/71. Astfel, în caz contrar, întrebările adresate de instanța menționată privind interpretarea acestor dispoziții ar fi lipsite de relevanță.

Cu privire la prestațiile prevăzute la articolele 77 și 78 din Regulamentul nr. 1408/71

29 Potrivit articolului 77 alineatul (1) și articolului 78 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71, „prestațiile" prevăzute de acestea sunt „alocațiile familiale" și, dacă este cazul, atunci când este vorba despre orfani, alocațiile suplimentare sau speciale prevăzute pentru aceștia.

30 Or, în temeiul articolului 1 litera (u) punctul (ii) din regulamentul menționat, termenul „alocații familiale" reprezintă, în scopul aplicării acestui regulament, prestațiile periodice în numerar acordate exclusiv în funcție de numărul și, dacă este cazul, de vârsta membrilor de familie.

31 Din acest fapt rezultă că „alocațiile familiale" a căror plată este prevăzută la articolele 77 și 78 menționate anterior sunt exclusiv prestațiile care corespund acestei definiții, cu excluderea oricărei alte prestații familiale pentru copiii aflați în întreținere (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 septembrie 1988, Lenoir, 313/86, Rec., p. 5391, punctele 10 și 11, Hotărârea din 20 martie 2001, Fahmi și Esmoris Cerdeiro-Pinedo

Amado, C-33/99, Rec., p. I-2415, punctele 33-35, precum și Hotărârea Leclere și Deaconescu, C-43/99, Rec., p. I-4265, punctele 41 și 42).

32 În acest caz este necesar, mai întâi, să se arate că prestația spaniolă necontributivă pentru persoanele cu handicap pentru care au optat persoanele interesate în statul membru de reședință, indiferent dacă este vorba despre o „pensie de invaliditate necontributivă" în temeiul Decretului legislativ 1/1994 sau despre un „ajutor special" în temeiul Legii 13/1982, este cuprinsă în anexa IIa la Regulamentul nr. 1408/71, care prevede, în secțiunea H, prestațiile speciale spaniole cu caracter necontributiv excluse, în temeiul articolului 10a din același regulament, din titlul III al acestuia. Nu este contestat faptul că această prestație constituie o prestație specială cu caracter necontributiv. Prin urmare, prestația menționată nu se încadrează în noțiunea „alocații familiale" în sensul articolului 1 litera (u) punctul (ii) din regulamentul menționat și, în consecință, nu constituie o „prestație" care intră sub incidența articolelor 77 și 78 din acesta din urmă.

33 Pe de altă parte, nu este contestat nici faptul că prestația germană pentru copiii aflați în întreținere prevăzută în statul membru al locului de muncă anterior al lucrătorilor în cauză în favoarea copiilor cu handicap, care este menționată de Republica Federală Germania în declarația sa prezentată în temeiul articolului 5 din Regulamentul nr. 1408/71 printre prestațiile prevăzute la articolele 77 și 78 din acest regulament, constituie, în ceea ce o privește, o prestație care se încadrează în „alocațiile familiale" în sensul articolului 1 litera (u) punctul (ii), menționat anterior.

34 În schimb, Comisia Europeană susține, astfel cum o face, în esență, domnul Barrera Castro, că, contrar celor presupuse de instanța de trimitere în întrebările sale, prestația spaniolă pentru copiii aflați în întreținere plătită părinților care au copii cu handicap în temeiul Decretului legislativ 1/1994 nu intră sub incidența articolelor 77 și 78 menționate anterior. Astfel, această prestație nu ar putea fi considerată ca fiind acordată exclusiv în funcție de numărul și, dacă este cazul, de vârsta membrilor de familie, din moment ce criterii suplimentare sau de natură diferită ar fi de asemenea determinante, și anume handicapul și gradul sau severitatea acestuia. Această analiză ar fi confirmată de incompatibilitatea prestației menționate cu cea prevăzută de

Legea 13/1982. Astfel, o asemenea incompatibilitate internă nu s-ar putea explica decât dacă legiuitorul spaniol ar considera că aceste două prestații sunt similare sau, cel puțin, urmăresc același obiectiv.

35 Cu toate acestea, trebuie să se constate că, în declarația sa prezentată în conformitate cu articolul 5 din Regulamentul nr. 1408/71, Regatul Spaniei a arătat în mod explicit că prestația spaniolă pentru copiii aflați în întreținere, precum și prestațiile pentru orfani prevăzute de Decretul legislativ 1/1994 constituie prestații prevăzute la articolele 77 și respectiv 78 din regulamentul menționat.

36 Or, astfel cum Curtea a statuat deja, deși împrejurarea că anumite prestații pentru copiii aflați în întreținerea titularilor unor pensii sau indemnizații acordate în temeiul unei legi sau al unei reglementări naționale nu au fost menționate în declarația prevăzută la articolul 5 din Regulamentul nr. 1408/71 nu poate, prin ea însăși, să stabilească faptul că aceste prestații nu constituie prestații prevăzute la articolele 77 și 78 din acest regulament, trebuie, în schimb, să se considere că, în cazul în care astfel de prestații au fost menționate în declarația amintită, acestea constituie prestații prevăzute de aceste dispoziții (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iunie 1991, Athanasopoulos și alții, C-251/89, Rec., p. I-2797, punctul 28).

37 Din acest fapt rezultă că, la fel ca prestația germană pentru copiii aflați în întreținere prevăzută în statul membru al locului de muncă anterior al persoanelor interesate, prestația spaniolă pentru copiii aflați în întreținere prevăzută de Decretul legislativ 1/1994 în statul membru de reședință constituie o prestație care se încadrează în „alocațiile familiale" în sensul articolului 1 litera (u) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1408/71 și, prin urmare, o prestație care intră sub incidența articolelor 77 și 78 din acest regulament.

38 În aceste condiții, este necesar, astfel cum solicită instanța de trimitere, să se examineze dacă instituțiile competente ale statului membru al locului de muncă anterior sunt îndreptățite să refuze plata către persoanele interesate a alocațiilor familiale la care acestea au dreptul exclusiv în temeiul reglementării naționale a acestui stat membru, pentru motivul că, potrivit articolului 77 alineatul (2) litera (b) punctul (i) și articolului 78 alineatul (2) litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 1408/71, numai noul stat membru de reședință este în prezent competent să procedeze la plata acestor alocații, din moment ce persoanele interesate menționate au părăsit statul membru al locului lor de muncă anterior pentru a se întoarce în statul membru de origine.

Cu privire la statul membru competent pentru plata alocațiilor familiale

39 În această privință, trebuie amintit că, în temeiul articolului 77 alineatul (2) litera (b) punctul (i) și al articolului 78 alineatul (2) litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 1408/71, în cazul în care titularul unei pensii sau indemnizații sau lucrătorul decedat s-a aflat sub incidența legislațiilor mai multor state membre, alocațiile familiale se acordă în conformitate cu legislația statului membru pe teritoriul căruia își are reședința titularul unei pensii sau indemnizații sau orfanul lucrătorului decedat. Statul membru de reședință este astfel desemnat de aceste dispoziții ale Regulamentului nr. 1408/71 drept singurul competent să acorde alocațiile familiale în cauză (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 februarie 1997, Bastos Moriana și alții, C-59/95, Rec., p. I-1071, punctele 15 și 18).

40 Cu toate acestea, chiar potrivit cuprinsului dispozițiilor menționate ale Regulamentului nr. 1408/71, numai dacă un drept la alocațiile familiale este „dobândit” în temeiul legislației statului membru de reședință, acesta este desemnat de Regulamentul nr. 1408/71 drept stat competent.

41 Aprecierea acestei ultime condiții, care este o problemă de drept intern, este de competența instanței naționale (a se vedea Hotărârea din 24 septembrie 2002, Martínez Domínguez și alții, C-471/99, Rec., p. I-7835, punctul 25).

42 Cu toate acestea, în prezenta cauză, instanța de trimitere urmărește tocmai stabilirea conținutului termenului „dobândit" în sensul articolului 77 alineatul (2) litera (b) punctul (i) și al articolului 78 alineatul (2) litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 1408/71. Astfel, aceasta solicită să se stabilească dacă dreptul la alocațiile familiale prevăzut în statul membru de reședință poate fi considerat ca fiind „dobândit", în sensul acestor dispoziții, dacă acest drept nu este exclus în statul în cauză decât ca urmare a propriei alegeri a persoanelor interesate de a opta pentru acordarea unei alte prestații, incompatibilă cu alocațiile familiale menționate, întrucât acestea au exercitat în această privință un drept de opțiune prevăzut de dreptul intern. O astfel de problemă de interpretare a unei norme de drept al Uniunii este în mod evident de competența exclusivă a Curții.

43 În această privință, din jurisprudența Curții rezultă că, pentru a putea considera că alocațiile familiale sunt „dobândite" în temeiul legislației unui stat membru, legea acestui stat trebuie să recunoască dreptul la plata de prestații în favoarea membrului de familie care lucrează sau a lucrat în statul respectiv, prestațiile în cauză fiind astfel datorate în temeiul acestei legislații (a se vedea, prin analogie, Hotărârea din 20 aprilie 1978, Ragazzoni, 134/77, Rec., p. 963, punctul 8, și Hotărârea din 13 noiembrie 1984, Salzano, 191/83, Rec., p. 3741, punctul 7).

44 Or, potrivit unei jurisprudențe de asemenea constante a Curții, recunoașterea unui astfel de drept impune ca persoana interesată să îndeplinească toate condițiile, atât de formă, cât și de fond, impuse de legislația internă a acestui stat pentru a putea exercita acest drept, printre care poate figura, dacă este cazul, condiția potrivit căreia o cerere prealabilă trebuie să fi fost introdusă în vederea plății unor astfel de prestații (a se vedea, prin analogie, Hotărârea Ragazzoni, citată anterior, punctele 8 și 9, Hotărârea Salzano, citată anterior, punctele 7 și 10, Hotărârea din 23 aprilie 1986, Ferraioli, 153/84, Rec., p. 1401, punctul 14, Hotărârea din 4 iulie 1990, Kracht, C-117/89, Rec., p. I-2781, punctul 11, și Hotărârea din 9 decembrie 1992, McMenamin, C-119/91, Rec., p. I-6393, punctul 26.

45 Rezultă că, în cazul în care, la fel ca în acțiunea principală, alocațiile familiale prevăzute de reglementarea națională a statului membru de reședință nu pot fi solicitate de persoanele interesate pentru că acestea au optat pentru o altă prestație, a cărei acordare exclude plata acestor alocații, dreptul la acestea din urmă, astfel cum susține guvernul spaniol și după cum recunoaște de altfel guvernul german, nu poate fi considerat ca fiind „dobândit" în statul respectiv în sensul articolului 77 alineatul (2) litera (b) punctul (i) și al articolului 78 alineatul (2) litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 1408/71. Astfel, aceste persoane interesate nu îndeplinesc toate condițiile de formă și de fond pentru acordarea alocațiilor în cauză.

46 Prin urmare, în astfel de împrejurări, nu este aplicabilă regula prevăzută de dispozițiile menționate ale Regulamentului nr. 1408/71, potrivit căreia numai statul membru în care își au reședința persoanele interesate este competent să acorde alocațiile familiale titularilor unei pensii sau indemnizații sau orfanilor unui lucrător decedat care s-au aflat sub incidența legislației mai multor state membre.

47 Cu toate acestea, guvernul german susține că, în cazul în care, la fel ca în acțiunea principală, dreptul la alocațiile familiale în statul membru de reședință este exclus numai pentru că persoanele interesate au optat pentru o altă prestație în același stat, trebuie să se aplice prin analogie articolul 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71. Transpusă la cazurile în speță, aplicarea acestei dispoziții ar implica faptul că instituțiile germane competente ar putea proceda ca și cum persoanele interesate ar fi ales să beneficieze de alocațiile familiale prevăzute de reglementarea spaniolă, excluzând astfel dreptul la alocațiile familiale prevăzute de reglementarea germană. Această analogie s-ar impune, pe de o parte, ca urmare a caracterului comparabil al intereselor în cauză, copiii aflați în întreținerea titularilor unor pensii trebuind să fie tratați în același fel ca și copiii aflați în întreținerea unor lucrători. Pe de altă parte, aceasta ar fi de asemenea susținută de sensul și de obiectul articolului 76 alineatul (2), menționat anterior. Astfel, această dispoziție ar urmări nu doar să evite cumulurile de prestații, ci și să asigure o repartizare justă a cheltuielilor între statele membre. Prin urmare, lipsa deliberată a unei cereri prin care se urmărește obținerea plății prestațiilor familiale nu ar trebui să determine un transfer al obligației

de acordare a acestora de la statul membru prioritar în această privință la statul care nu este competent decât în subsidiar.

48 Această argumentare nu poate fi însă reținută.

49 Desigur, ulterior perioadei în care s-au desfășurat faptele relevante în cauzele care au condus la pronunțarea hotărârilor citate la punctele 43 și 44 din prezenta hotărâre, articolul 76 din Regulamentul nr. 1408/71, în versiunea sa în vigoare la data respectivă, la care se refereau hotărârile menționate, a fost modificat prin Regulamentul (CEE) nr. 3427/89 al Consiliului din 30 octombrie 1989 (JO L 331, p. 1), astfel încât să includă un alineat (2), prin care se urmărea să se permită statului membru al locului de muncă să suspende dreptul la prestațiile familiale dacă nu a fost introdusă în statul membru de reședință o cerere în vederea obținerii plății acestor prestații și dacă, prin urmare, nicio plată nu a fost efectuată de acest din urmă stat membru.

50 Totuși, această împrejurare nu lipsește de efect util jurisprudența menționată în ceea ce privește interpretarea articolelor 77 și 78 din Regulamentul nr. 1408/71. Astfel, spre deosebire de versiunea anterioară a articolului 76 din Regulamentul nr. 1408/71, care se referă la situația cumulului de drepturi la prestații familiale în cazul în care astfel de prestații sunt datorate în temeiul exercitării unei activități profesionale în statul membru în care își au reședința membrii familiei și în temeiul legislației unui alt stat membru, articolele 77 și 78 menționate anterior, care privesc dreptul la alocațiile familiale al titularilor unor pensii sau indemnizații, precum și al orfanilor unor lucrători decedați nu au fost completate prin Regulamentul nr. 3427/89, care a modificat însă în diferite privințe versiunea în vigoare la data respectivă a dispozițiilor Regulamentului nr. 1408/71 care privesc acordarea prestațiilor familiale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 octombrie 2010, Schwemmer, C-16/09, Rep., p. I-9717, punctul 57).

51 În plus și mai ales, reglementarea Uniunii în materia coordonării legislațiilor naționale privind securitatea socială, ținând seama în special de obiectivele care stau la baza acesteia, nu poate, în afara cazului în care există o excepție explicită conformă cu

obiectivele respective, să fie aplicată astfel încât să priveze lucrătorii migranți sau avânzii cauză ai acestora de beneficiul prestațiilor acordate numai în temeiul legislației unui stat membru, exclusiv pe baza perioadelor de asigurare încheiate sub incidența legislației menționate (a se vedea în acest sens în special Hotărârea din 5 iulie 1967, Colditz, 9/67, Rec., p. 297, 304, Hotărârea din 6 martie 1979, Rossi, 100/78, Rec., p. 831, punctul 14, Hotărârea Schwemmer, citată anterior, punctul 58 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea din 30 iunie 2011, da Silva Martins, C-388/09, Rep., p. I-5737, punctul 75).

52 Astfel, în ceea ce privește articolul 77 alineatul (2) litera (b) punctul (i) și articolul 78 alineatul (2) litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 1408/71, Curtea a statuat deja că aceste dispoziții nu pot fi interpretate astfel încât să priveze lucrătorul sau orfanul unui lucrător decedat de beneficiul prestațiilor mai favorabile, prin substituirea prestațiilor dobândite în statul membru în care se află noua reședință prestațiilor dobândite anterior numai în temeiul legislației altui stat membru (a se vedea în acest sens în special Hotărârea din 12 iunie 1980, Laterza, 733/79, Rec., p. 1915, punctele 9 și 10, Hotărârea din 9 iulie 1980, Gravina, 807/79, Rec., p. 2205, punctul 8, Hotărârea din 24 noiembrie 1983, D'Amario, 320/82, Rec., p. 3811, punctul 5, Hotărârea din 14 decembrie 1988, Ventura, 269/87, Rec., p. 6411, punctul 14, și Hotărârea Bastos Moriana și alții, citată anterior, punctul 16).

53 Or, în acțiunea principală, este cert că, după cum rezultă chiar din cuprinsul întrebărilor adresate de instanța de trimitere, fiecare dintre persoanele interesate dispunea în Germania de un drept la pensie dobândit numai în temeiul legislației germane, pe baza perioadelor de asigurare încheiate în acest stat membru.

54 În aceste condiții, articolele 77 și 78 din Regulamentul nr. 1408/71 nu pot fi interpretate în sensul că statul membru al locului de muncă anterior poate refuza să plătească persoanelor interesate alocațiile familiale dobândite numai în temeiul legislației acestui stat, doar pentru motivul că aceste persoane interesate ar fi putut solicita să beneficieze de alocații familiale de o valoare mai mare în statul membru în care își au reședința.

55 În consecință, din moment ce, în acțiunea principală, este cert că, astfel cum rezultă din cuprinsul punctelor 39-46 din prezenta hotărâre, dreptul la alocațiile familiale nu este „dobândit" de persoanele interesate în temeiul legislației statului membru de reședință, este obligația instituțiilor competente ale statului membru al locului de muncă anterior, în care un drept la astfel de alocații familiale a fost dobândit numai în temeiul legislației acestui stat, de a plăti integral cuantumul acestor alocații, potrivit condițiilor și limitelor stabilite de această legislație (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 mai 1998, Gómez Rodríguez, C-113/96, Rec., p. I-2461, punctul 32, și Hotărârea Martínez Domínguez și alții, citată anterior, punctele 21 și 22).

56 Având în vedere cele prezentate anterior, la primele două întrebări trebuie să se răspundă că articolul 77 alineatul (2) litera (b) punctul (i) și articolul 78 alineatul (2) litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 1408/71 trebuie interpretate în sensul că titularii unei pensii pentru limită de vârstă și/sau de invaliditate sau orfanul unui lucrător decedat care s-au aflat sub incidența legislației mai multor state membre, dar ale căror drepturi la pensie și, respectiv, drepturi de orfan se întemeiază numai pe legislația statului membru al locului de muncă anterior au dreptul de a solicita autorităților competente ale acestui stat cuantumul integral al alocațiilor familiale prevăzute de legislația menționată în favoarea copiilor cu handicap, chiar dacă nu au solicitat în statul membru de reședință acordarea alocațiilor similare de o valoare mai mare prevăzute de legislația acestuia din urmă, ca urmare a faptului că au optat pentru acordarea altei prestații pentru persoanele cu handicap, care este incompatibilă cu acestea, din moment ce dreptul la alocațiile familiale în statul membru al locului de muncă anterior a fost dobândit numai în temeiul legislației acestuia din urmă.

Cu privire la a treia întrebare

57 Având în vedere cele prezentate la punctele 39-46 din prezenta hotărâre, într-o situație în care persoanele interesate nu sunt în măsură, în temeiul legislației statului membru de reședință, să opteze pentru plata alocațiilor familiale în acest stat

pentru motivul că, de exemplu, copiii în cauză nu mai pot fi considerați ca fiind în întreținerea părinților lor, răspunsul dat de Curte la punctul anterior se aplică *mutatis mutandis* acestei situații.

58 Astfel, și într-o asemenea situație, dreptul la alocațiile familiale nu poate fi considerat ca fiind „dobândit", în sensul articolului 77 alineatul (2) litera (a) și al articolului 78 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71, în statul membru de reședință, din moment ce instanța de trimitere constată ea însăși că, în această situație, condițiile de fond prevăzute de dreptul național pentru acordarea alocațiilor menționate nu sunt îndeplinite, astfel încât aceste prestații nu sunt datorate.

59 Prin urmare, trebuie să se răspundă că răspunsul la a treia întrebare este identic cu cel dat la primele două întrebări în situația în care, în temeiul legislației statului membru de reședință, persoanele interesate nu sunt în măsură să opteze pentru plata alocațiilor familiale în acest stat.

Cu privire la cheltuielile de judecată

60 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

1) **Articolul 77 alineatul (2) litera (b) punctul (i) și articolul 78 alineatul (2) litera (b) punctul (i) din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați, cu lucrătorii care desfășoară activități independente și cu membrii familiilor acestora care se deplasează în cadrul Comunității, în versiunea modificată și actualizată prin Regulamentul (CE) nr. 118/97 al Consiliului din 2 decembrie 1996, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1992/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2006, trebuie interpretate în sensul că titularii unei pensii pentru limită de vârstă și/sau de invaliditate sau orfanul unui lucrător decedat care s-au aflat sub incidența legislației mai multor state membre, dar ale căror drepturi la pensie și, respectiv, drepturi de orfan se întemeiază numai pe legislația statului membru al locului de muncă anterior au dreptul de a solicita autorităților competente ale acestui stat cuantumul integral al alocațiilor familiale prevăzute de legislația menționată în favoarea copiilor cu handicap, chiar dacă nu au solicitat în statul membru de reședință acordarea alocațiilor similare de o valoare mai mare prevăzute de legislația acestuia din urmă, ca urmare a faptului că au optat pentru acordarea altei prestații pentru persoanele cu handicap, care este incompatibilă cu acestea, din moment ce dreptul la alocațiile familiale în statul membru al locului de muncă anterior a fost dobândit numai în temeiul legislației acestuia din urmă.**

2) **Răspunsul la a treia întrebare este identic cu cel dat la primele două întrebări în situația în care, în temeiul legislației statului membru de reședință, persoanele interesate nu sunt în măsură să opteze pentru plata alocațiilor familiale în acest stat.**

Semnături